

Kood	Punktid
------	---------

XXVI AJALOO OLÜMPIAAD

GÜMNAASIUM

Lõppvoor 24. märts 2018

REFORMATSIOON JA VASTUREFORMATSIOON

1. Täitke lüngad! (13-15 õiget = 5p, 10-12 = 4p, 9-11 = 3p, 6-8 = 2p, 3-5 = 1p) **5p**

a) John Wyclif (Wycliffe, srn 1384) oli ülikooli õppejõud, kes eitas vaimulike õigust, taunis ning armulaua puhul Usutõdede ainuallikaks pidas ta ning aitas kaasa selle Ta suri loomulikku surma, kuid hiljem kuulutati ta ning tema säilmed

b) Jan Hus (u 1370–1415) oli ülikooli õppejõud, kes arvustas ning nõudis, et iga usklik kaaluks pühakirjale viitavat korraldust oma „Jumalast valgustatud mõistusega“, kas see vastab Ta kritiseeris, mistõttu paavst Oma seisukohti kaitses ta, kuid seal tema seisukohti ei aktsepteeritud ning ta

2. Nimetage kolm hussiitide seisukohta, mis erinesid katoliku kiriku omadest (neist kahte toetasid kõik hussiidid, ühte ainult taboriidid). **3p**

.....

3. Nimetage kirikukogu, millel katoliiklased sõlmisid kompromissi kariklastega? **2p**

Kirikukogu toimumise koht:

Kirikukogu toimumise aasta:

4. Loetlege pildil kujutatud isikud (vasakult paremale)!

4p

Vihje: Pildil on kujutatud eelreformaatoreid ja reformaatoreid. Kõige parempoolsem isik on temast vahetult vasakul oleva õpilane ja kaastööline, kes koostas 1530. aastal äärmiselt olulise kokkuvõtte oma õpetaja põhiseisukohtadest.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

5. Selgitage võimalikult täpselt indulgentsi tähendus!

2p

.....

6. Täitke lüngad! (7-8 õiget 3p, 5-6 = 2p, 3-4 = 1p)

3p

Martin Luther sündis aastal (koht). 1501–05 õppis ta
ülikoolis ning oleks pidanud seejärel keskenduma õigusteaduse õppimisele. 1505. aastal sattus
Luther ning töötas, et hakkab pääsemise korral
Ta astuski orduisse. 1512. aastal sai Lutherdoktoriks
ning ülikooli professoriks.

7. Vastake küsimustele Lutheri 95 teesi kohta:

5p

a) Millal ning (väidetavalt) mil viisil ja kus Luther oma teesid avaldas? (2p)

Millal (kuupäev, kuu ja aasta):

Väidetav viis ja koht:

b) Mille vastu need teesid olid eelkõige suunatud? (1p)

.....

c) Miks said Lutheri väited kiiresti tuntuks? Nimetage kaks põhjust. (2p)

.....

.....

8. Kellele on omistatud ütlust: „Nüüd, kus Jumal on meile paavstitooli andnud, nautigem seda!“

1p

.....

9. Kelle heaks (lisaks paavstile) viis Johann Tetzel läbi indulgentsikampaaniaid? 1p

.....

10. Kellega pidas Luther 1519. aastal Leipzgis väitluse kristliku dogmaatika üle? 1p

.....

11. Nimetage kaks paavsti bullat, mille tagajärjel heideti Luther kirikust välja! 2p

.....

.....

12. Aastatel 1521–22 pidi Martin Luther end varajama. Miks, kus ja kelle juures ta ennast varjas ning millega ta neil aastail peamiselt tegeles? 4p

Varjamise põhjus:

Varjamise koht:

Varjaja:

Tegevus:

13. Keda on nimetatud „Saksamaa õpetajaks“? 1p

.....

14. Tähistage õiged vastused ristiga! 3p

a) Saksa talurahvasõja üks olulisimaid ideelisi juhte oli...

Ulrich Zwingli

Andreas Osiander

Thomas Müntzer

b) Saksa talurahvasõjas nimetati ülestõusnute põhiprogrammi...

39 artiklit

12 artiklit

Brüsseli programm

c) Seoses Saksa talurahvasõjaga kirjutas Luther teose(d)...

„Rahumanitsus“

„Saksa rahva kristlikule aadlile“

„Röövellike ja mõrvarlike talupojajõukude vastu“

15. Miks hakati Lutheri õpetuse pooldajaid nimetama protestantideks? 1p

.....

16. Vaadake karikatuuri ja vastake küsimustele!

2p

a) Kas tegemist on luterliku või katoliikliku karikatuuriga?

.....

b) Mille põhjal otsustasite?

.....

.....

.....

17. Mis aastal sõlmiti Augsburgi usurahu ja mis oli selle põhiline tagajärg Saksamaa jaoks?

2p

Aasta:

Tagajärg:

18. Mida tähendab ladinakeelne fraas: „Cuius regio, eius religio“?

1p

.....

19. Kes oli 16. sajandi I poolel (reformatsiooniajastul) Euroopa võimsaim valitseja ja millist usutunnistust ta pooldas?

2p

Valitseja nimi:

Usutunnistus:

20. Mis sõdade osa oli nn kolme Henri sõda ja kes olid need kolm Henriit (perekonnanimi või tiitel)?

4p

Mis sõdade osa:

Kolm Henriit:

.....

.....

21. Töö piltidega.

6p

1) 2) 3)

a) Kirjutage iga pildi alla sobiv isikunimi. (3p)

b) Kirjutage iga seisukoha järele seda toetanud isiku(te) nime ees seisev number. (3p)

Armulaud on otsene osasaamine Kristuse ihust.

Armulaud on sümbolne mälestustoiming.

Jumal on inimese õndsakssaamise või hukatusse langemise ette ära määranud (predestinatsiooni õpetus).

22. Vastake küsimustele pildil kujutatud isiku kohta.

4p

a) Keda on pildil kujutatud? (1p)

.....

b) Kes oli tema abikaasa? (1p)

.....

c) Millise uue kiriku tema abikaasa rajas? (1p)

.....

d) Mis nime kandis valitsejana nende laps? (1p)

.....

23. Vastake küsimustele jesuiitide ordu kohta.

4p

a) Mida sümboliseerivad Jesuiitide ordu embleemil kujutatud tähed, rist ja naelad? (1p)

Tähed:

Rist ja naelad:

b) Kus saatis jesuiite suurim edu väljaspool Euroopat? (1p)

.....

c) Kelle seas saavutasid jesuiidid suurimat edu Lõuna-Eestis? (1p)

.....

d) Kes oli Jesuiitide ordu asutaja Ignatius Loyola rahvuse, seisuse ja endise ameti poolest? (1p)

rahvus:

seisus:

amet:

24. Mis uuenduse kehtestas paavst 1582. aastal (kehtib suures osas maailmas siiani)? 1p

.....

25. Nimetage kaks Trento kirikukogul kehtestatud katoliku kiriku põhimõtet, mis kujutasid enesest peamisi erinevusi võrreldes luterliku õpetusega. 2p

.....

.....

26. Reformatsioon Eesti linnades.

7p

a) Mitu kirja saatis Martin Luther Tallinnale ja millisel kümnendil? (1p)

Kirjade arv:

Kümnend:

b) Millises Eesti linnas olid reformatsiooniaegsed vastuolud kõige teravamad? (1p)

.....

c) Mis oli usupuhastuse esialgne tagajärg selles linnas? (1p)

.....

d) Kes oli selles linnas tegutsenud esimene uue usu jutlustaja? (1p)

Nimi:

Amet:

e) Mis sai sellest jutlustajast edaspidi? (1p)

.....

.....

.....

f) Miks vangistati 1529. aastal Tallinnas kaheks ja pooleks nädalaks Hans Natelkoper? (1p)

.....

g) Milline saatus võis tabada Tallinna kodanikke, kes jätkasid pärast reformatsiooni katoliiklike jumalateenistuste külastamist? (1p)

.....

27. Mis ei meeldinud Eesti talupoegadele luterluse juures (võrreldes katoliiklusega)? 2p

.....

.....

.....